

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 13/2016

ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ε' Τμήματος

Συνεδρίαση της 26^{ης} Ιανουαρίου 2016

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Σταύρος Σπυρόπουλος και Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής : Δημήτριος Ι. Μακαρονίδης, Νομικός Σύμβουλος.

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτ. Φ.131360/21191/2014/12.5.2015 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Γενική Γραμματεία, Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Εκλογών, Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης, Τμήμα Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης.

Ερώτημα : Εάν, ενόψει των διατάξεων των άρθρων 2 επ. του ν. 2472/1997, 5 του ν. 2690/1999 και 4 του ν. 4144/2013, που επέφερε τροποποιήσεις στον Ν. 344/1976 περί ληξιαρχικών πράξεων, ισχύει η λύση που δόθηκε με την με αριθμό 73/1994 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., βάσει του άρθρου 16 του ν. 1599/1986 και επιτρέπεται η χορήγηση αντιγράφων, αποσπασμάτων ή πιστοποιητικών από

τα ληξιαρχικά βιβλία, με αναφορά του θρησκειώματος, του Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ) και του Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) σε οποιονδήποτε αιτούντα και χωρίς την δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος.

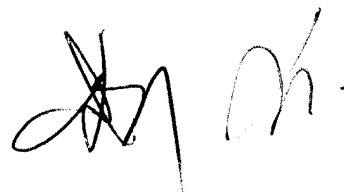
Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε'), γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που τα συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

Η ερωτώσα υπηρεσία γίνεται αποδέκτης ερωτημάτων, όπως, ενδεικτικώς το με αριθμό πρωτ. 343575/4.9.2014 της Διεύθυνσης Αστικής Κατάστασης του Δήμου Αθηναίων, σχετικά με την κατά νόμο δυνατότητα χορηγήσεως αντιγράφων, αποσπασμάτων ή πιστοποιητικών από τα τηρούμενα ληξιαρχικά βιβλία, σε κάθε αιτούντα τρίτο, χωρίς την δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος. Ότι, ο προβληματισμός προκύπτει από την με αριθμό 73/1994 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., που έγινε αποδεκτή με το με αριθμό πρωτ. Φ. 36030/4161/17.3.1994 έγγραφο της υπηρεσίας και η οποία, ερμηνεύοντας το τότε ισχύον άρθρο 16 του ν. 1599/1986, γνωμοδότησε θετικά επί του ανωτέρω ζητήματος. Ότι, εκ των υστέρων θεσπίστηκαν οι διατάξεις των άρθρων 2 επ. του ν. 2472/1997 και 5 του ν. 2690/1999. Ότι, επίσης, με την παρ. 4 του ν. 4144/2013, επήλθαν τροποποιήσεις στον περί ληξιαρχικών βιβλίων ν. 344/1976 και, ήδη, στο υποχρεωτικό πεδίο συμπληρώσεως των ληξιαρχικών πράξεων περιλαμβάνονται προσωπικά δεδομένα, όπως ΑΜΚΑ, ΑΦΜ και θρήσκευμα. Και ότι, εν όψει των ανωτέρω, ανακύπτει ο προβληματισμός εξ αιτίας του οποίου υποβάλλεται το ανωτέρω ερώτημα.

2. Εξ άλλου, με τα με αριθμούς πρωτ. 223-930/28.5.2015 και 223-1488/21.10.2015 έγγραφα του Γραφείου Νομικού Συμβούλου, ζητήθηκε μέσω της ερωτώσας υπηρεσίας, η διατύπωση των απόψεων της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, σχετικά με την εφαρμοζόμενη σήμερα κρίσιμη διάταξη περί του φορολογικού απορρήτου και του ειδικότερου ζητήματος που αφορά στα τηρούμενα στοιχεία ΑΦΜ, λόγω και της μεταβολής του νομοθετικού πλαισίου που μεσολάβησε, πλην δεν υπήρξε ανταπόκριση. Ως εκ τούτου, το

ερώτημα δεν πληροί τις προϋποθέσεις της παρ. 6 άρθρου 6 του ν. 3086/2002 και, επομένως, δεν εισάγεται και δεν απαντάται κατά το μέρος αυτό.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Στα άρθρα 5Α και 9Α του ισχύοντος Συντάγματος, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 5Α

«Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.».

Άρθρο 9Α

«Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί όπως νόμος ορίζει.».

4. Στο άρθρο 5 του ν. 2690/1999 («Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» – ΦΕΚ Α', 45), ο οποίος, κατά το άρθρο 1 αυτού εφαρμόζεται στο Δημόσιο, στους Ο.Τ.Α. και στα άλλα Ν.Π.Δ.Δ., όπως ήδη ισχύει, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 5

«1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις.

2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες

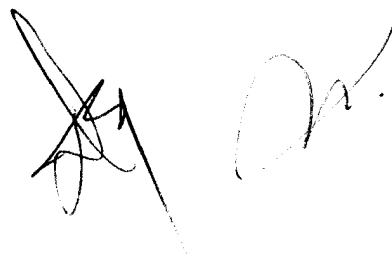
υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος διοικητικής παράβασης.

4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτόν.

5. Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. 6. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες.».

5. Στα άρθρα 2, 4, 5, 7, 7Α, 11, 15, 19 του ν. 2472/1997 («Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» – ΦΕΚ Α' 50), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 2

«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: α) "Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα", κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων...β) "Ευαίσθητα δεδομένα", τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.... γ) ...δ) "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("επεξεργασία"), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο...με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζεται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση ("κλείδωμα"), η διαγραφή, η καταστροφή,...ε) "Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("αρχείο"), κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια.....ζ) "Υπεύθυνος επεξεργασίας", οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός...η) "Εκτελών την επεξεργασία", οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. θ) "Τρίτος", κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία...εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο της επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να

επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας, ι) "Αποδέκτης", το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για τρίτο ή όχι...ια)...ιβ)...».

Άρθρο 4

«1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει : α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας...2. Η τήρηση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας».

Άρθρο 5

«1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση όταν: α)...β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο, γ)...δ)...ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών.».

Άρθρο 7

«1. Απαγορεύεται η συλλογή και η Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων.
2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου, ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Το υποκείμενο έδωσε τη γραπτή συγκατάθεσή του, εκτός εάν η συγκατάθεση έχει αποσπασθεί με τρόπο που αντίκειται στο νόμο ή τα χρηστά ήθη ή νόμος ορίζει ότι η συγκατάθεση δεν αίρει την απαγόρευση.

β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου ή προβλεπόμενου από το νόμο συμφέροντος τρίτου, εάν το υποκείμενο τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του.

γ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου.

δ)...ε) Η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία είτε αα) για λόγους εθνικής ασφάλειας είτε ββ) για την εξυπηρέτηση των αναγκών εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής και αφορά τη διακρίβωση εγκλημάτων, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας είτε "γγ) για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, είτε δδ) για την άσκηση δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών.

στ) Η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς...

ζ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων.....

3. Η Αρχή χορηγεί άδεια συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας σχετικού αρχείου, ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας. Εφόσον η Αρχή διαπιστώσει ότι πραγματοποιείται Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, η Γνωστοποίηση αρχείου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του παρόντος νόμου, επέχει θέση αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας. Η Αρχή μπορεί να επιβάλλει όρους και προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότερη προστασία του δικαιώματος ιδιωτικής ζωής των υποκειμένων ή τρίτων.

4...5...6...7...».

Άρθρο 7Α

«1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας απαλλάσσεται από την υποχρέωση Γνωστοποίησης του άρθρου 6 και από την υποχρέωση λήψης άδειας του άρθρου 7 του παρόντος νόμου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α)...β)... στ) Όταν η επεξεργασία γίνεται από δικαστικές αρχές ή υπηρεσίες εκτός από τις λοιπές αρχές του εδαφίου β` της παραγράφου 2 του άρθρου 3 στο πλαίσιο απονομής της δικαιοσύνης ή για την εξυπηρέτηση των αναγκών της

λειτουργίας τους. Το αυτό ισχύει και για το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του που επιβάλλει ο νόμος.

2. Σε όλες τις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υπόκειται σε όλες τις υποχρεώσεις που προβλέπει ο παρών νόμος και υποχρεούται να συμμορφώνεται με ειδικούς κανόνες επεξεργασίας που η Αρχή εκδίδει σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 11

«1....2....3. Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς.»

Άρθρο 15

«1. Συνιστάται Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Αρχή), με αποστολή την εποπτεία της εφαρμογής του παρόντος νόμου και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά. 2...»

Άρθρο 19

«1. Η Αρχή έχει τις εξής ιδίως αρμοδιότητες:

α) Εκδίδει οδηγίες προς το σκοπό ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. β)...

γ) Απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή τους τυχόν εκπροσώπους τους και δίδει κατά την κρίση της δημοσιότητα σε αυτές.

δ) χορηγεί τις άδειες που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος νόμου και καθορίζει το ύψος των σχετικών παραβόλων. ε)...η)...

θ) Γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

ι) Εκδίδει κανονιστικές πράξεις για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, στα οποία αναφέρεται ο παρών νόμος.

2...10...».

6. Εξ άλλου, κατ' επίκληση, πλην άλλων, των άρθρων 19 παρ. 1 περ. ε' του Ν. 2472/1997 και 11 παρ. 2 της οδηγίας 95/46/ΕΚ, εξεδόθη η με αριθμό 1/1999

(ΦΕΚ Β', 555) Κανονιστική Πράξη της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 1 της οποίας «1. Η ενημέρωση του υποκειμένου από τον υπεύθυνο επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 11 ν. 2472/1997 γίνεται είτε το υποκείμενο παρέχει την συγκατάθεση ή συνδρομή του για τη συλλογή των δεδομένων είτε όχι. 2...3...», ενώ σύμφωνα με το άρθρο 5: «1. Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους (νέους αποδέκτες), ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ενημερώσει γι' αυτό τα υποκείμενα πριν από αυτούς .2...».

7. Στα άρθρα 3 και 4 του ν. 3448/2006 («Για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα...» -ΦΕΚ Α'57), όπως ήδη ισχύουν ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 3

«1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 13 αυτού του νόμου δεν εφαρμόζονται σε έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα:

α) η παροχή των οποίων είναι δραστηριότητα που δεν εμπίπτει στη δημόσια αποστολή των οικείων φορέων του δημόσιου τομέα, όπως ορίζεται από τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

β)...γ) Στα οποία η πρόσβαση αποκλείεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 5 του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α'), καθώς και σύμφωνα με κάθε άλλη σχετική διάταξη και ιδίως για λόγους που αφορούν:

i) την εθνική ασφάλεια, άμυνα, δημόσια τάξη, εξωτερική πολιτική ή ασφάλεια πληροφοριακών συστημάτων, ii) το φορολογικό απόρρητο και το στατιστικό απόρρητο iii) το εμπορικό, βιομηχανικό, επιχειρηματικό, επαγγελματικό ή εταιρικό απόρρητο, iv) την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από κλοπή, λεηλασία, βανδαλισμό, λαθρανασκαφή, αρχαιοκαπηλία, και γενικά την αποφυγή έκθεσης σε κίνδυνο κινητών και ακινήτων μνημείων και χώρων που προστατεύονται βάσει του ν. 3028/2002.

γα) σε έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα για την πρόσβαση στα οποία απαιτείται από ειδικές διατάξεις η απόδειξη ειδικού εννόμου συμφέροντος από τους πολίτες ή τις επιχειρήσεις, γβ)... γγ) σε έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα στα οποία είτε η πρόσβαση απαγορεύεται ή περιορίζεται για λόγους προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είτε στα

οποία επιτρέπεται η πρόσβαση, η περαιτέρω χρήση τους όμως είναι ασυμβίβαστη βάσει νόμου με τη νομοθεσία για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. δ)...ε)

...

2. Η ανοικτή διάθεση, περαιτέρω χρήση και εν γένει επεξεργασία εγγράφων πληροφοριών και δεδομένων γίνεται πάντοτε με την επιφύλαξη τήρησης των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ν. 2472/1997, Α`50), όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.»

Άρθρο 4

«Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, για τους σκοπούς του πρώτου κεφαλαίου αυτού του νόμου νοούνται ως:

1. «Φορείς του δημόσιου τομέα, οι κρατικές αρχές, κεντρικές και περιφερειακές, οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, τα λοιπά Ν.Π.Δ.Δ., οι κατά την παράγραφο 2 αυτού του άρθρου οργανισμοί δημόσιου δικαίου και οι ενώσεις που σχηματίζονται από μία ή περισσότερες από τις αρχές αυτές ή από έναν ή περισσότερους από τους οργανισμούς δημόσιου δικαίου. 2....

3. «Έγγραφο», κάθε έγγραφο, τμήμα εγγράφου, πληροφορία ή δεδομένο που εκδίδεται ή έχει ανατεθεί προς διαχείριση στους φορείς του δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, και ιδίως μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιοι οδηγίες, απαντήσεις των διοικητικών αρχών, γνωμοδοτήσεις, αποφάσεις, αναφορές, ανεξάρτητα από το μέσο αποτύπωσης που χρησιμοποιείται (π.χ. αποτύπωση σε χαρτί, αποθήκευση σε ηλεκτρονική μορφή ή ηχητική, οπτική, οπτικοακουστική εγγραφή). Ως «έγγραφα», για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου λογίζονται και τα ιδιωτικά έγγραφα που βρίσκονται σε αρχεία (φακέλους) φορέων του δημόσιου τομέα και χρησιμοποιήθηκαν ή λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής τους δράσης.»

4. "Περαιτέρω χρήση", η χρήση, από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εγγράφων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα, για εμπορικούς ή μη σκοπούς, πέραν του αρχικού σκοπού της εκπλήρωσης δημόσιας αποστολής, για τον οποίο εκδόθηκαν τα έγγραφα αυτά.

Η ανταλλαγή εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα κατά την άσκηση της δημόσιας αποστολής τους δεν συνιστά περαιτέρω χρήση. 5...6...7...

8. «Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», τα δεδομένα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 περίπτωση α` του ν. 2472/ 1997.»

8. Τέλος, στα άρθρα 4, 8, 8Α, 22, 26, 27, 31, 31Α και 34 του ν. 344/1976 («Περί ληξιαρχικών πράξεων» - ΦΕΚ Α΄143), με τις τροποποιήσεις που επήλθαν με το άρθρο 4 του Ν. 4122/2013, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 4

«Ο ληξιαρχος υποχρεούται:

α. Να τηρή τα κατά το άρθρον 8 του παρόντος νόμου βιβλία.

β. Να καταχωρίζη τας κατά τον νόμον υπ` αυτού συντακτέας ληξιαρχικάς πράξεις εις τα κατά το άρθρον 8 του παρόντος νόμου βιβλία.... γ.

δ. Να εκδίδη αντίγραφα, αποσπάσματα και πιστοποιητικά των εις τα βιβλία πράξεων ή των σχετικών προς ταύτας παρ` αυτώ ευρισκομένων δημοσίων εγγράφων.

ε...στ...ζ...η...θ...».

Άρθρο 8

«1. Για τη βεβαίωση της αστικής κατάστασης του φυσικού προσώπου σε κάθε Ληξιαρχείο τηρούνται βιβλία γεννήσεων, γάμων, συμφώνων συμβίωσης ετερόφυλων προσώπων, θανάτων και εκθέσεων.

2. Τα ληξιαρχικά βιβλία είναι δημόσια.

3. Στα ληξιαρχικά βιβλία καταχωρίζονται οι πράξεις που έχουν σαν αντικείμενο τη βεβαίωση γεννήσεως, γάμου ή θανάτου του φυσικού προσώπου, την ισχύ της συμφωνίας των προσώπων που κατόρθισαν σύμφωνο συμβίωσης, τη μεταβολή του περιεχομένου ή τη διόρθωση τέτοιας ληξιαρχικής πράξης.».

4...5...6...7...

Άρθρο 8Α

«1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών δημιουργείται Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων και τηρείται κεντρική βάση δεδομένων αυτού. Στο σύστημα αυτό επιτρέπεται η είσοδος μόνο διαπιστευμένων χρηστών μέσω κωδικών πρόσβασης που αποδίδει η Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης και Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας Στοιχείων του Υπουργείου Εσωτερικών. Οι

διαπιστευμένοι χρήστες εισέρχονται στο πληροφοριακό σύστημα για να καταχωρούν, αναζητούν, τροποποιούν, επεξεργάζονται, παρακολουθούν και εκτυπώνουν όλες τις ληξιαρχικές πράξεις που εκδίδονται από τα κατά τόπους αρμόδια ληξιαρχεία της χώρας.

2. Η Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών διασφαλίζει την παροχή και διαχείριση των στοιχείων που απαιτούνται για τη λειτουργία και συνεχή ενημέρωση της κεντρικής βάσης δεδομένων της προηγούμενης παραγράφου.

3. Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, οι υπηρεσίες Ποινικού Μητρώου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η ανώνυμη εταιρεία «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία» (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), ο Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ), καθώς και κάθε άλλος διαπιστευμένος φορέας αντλούν αυτοματοποιημένα από τη κεντρική βάση δεδομένων ληξιαρχικά στοιχεία πολιτών αποκλειστικά για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να καθορίζονται και άλλοι διαπιστευμένοι φορείς που αντλούν στοιχεία από την κεντρική βάση δεδομένων της παραγράφου 1.

4. Οι ληξιαρχικές πράξεις τυπώνονται αποκλειστικά από το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων και φέρουν χαρακτηριστικό ασφαλείας που παράγεται αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα.»

Άρθρο 22

«1. Η ληξιαρχική πράξις γεννήσεως, πλην των εν άρθρω 9 στοιχείων, περιέχει: α...β...γ...δ...ε. Το όνομα, το επώνυμο, την ιθαγένεια, το θρήσκευμα, το επάγγελμα, την κατοικία και τα στοιχεία εγγραφής στο δημοτολόγιο των γονέων. Περιέχει, επίσης, τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου, τον Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης και, εφόσον υφίσταται, το Φορέα Ασφάλισης αυτών. στ...».

Άρθρο 26

«1. Η βάπτισις καταχωρίζεται εις το περιθώριον της ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως εντός ενενήκοντα ημερών από της τελέσεως αυτής, επί τη προσαγωγή δηλώσεως του τελέσαντος ή συμπράξαντος εις την ιεροπραξίαν θρησκευτικού λειτουργού.....2...

3. Η εν τη περιθωρίω ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως σημειουμένη βάπτισις περιλαμβάνει την χρονολογίαν της βαπτίσεως, το εις το νεογνόν τυχόν δοθέν όνομα, το όνομα και επώνυμον του δηλούντος, του αναδόχου, του ιερέως και των τυχόν κατά το άρθρον 10 προσληφθέντων μαρτύρων.»

Άρθρο 27

«1. Αν η βάπτισις ετελέσθη εις τόπον άλλον παρά τον της γεννήσεως, ο ληξιαρχος του τόπου της βαπτίσεως, δεχόμενος την δήλωσιν, συντάσσει έκθεσιν περί της βαπτίσεως εις το βιβλίον εκθέσεων. 2...».

Άρθρο 31

«Η ληξιαρχική πράξις του γάμου, πλην των εν άρθρω 9 στοιχείων, περιέχει:
α. Το όνομα, το επώνυμο, την ιθαγένεια, το θρήσκευμα και το δόγμα, το επάγγελμα, τον τόπο και το έτος γεννήσεως και την κατοικία των συζύγων, τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου, τον Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης και, εφόσον υφίσταται, το Φορέα Ασφάλισης αυτών. β...η...».

Άρθρο 31Α

«Η ληξιαρχική πράξις για το σύμφωνο συμβίωσης, πλην των στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 9, περιέχει:

α. Το όνομα και επώνυμο, την ιθαγένεια, το θρήσκευμα, το επάγγελμα, τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου, τον Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης, τον τόπο και το έτος γέννησης και την κατοικία των συμβαλλομένων.

β...δ...».

Άρθρο 34

1. Η ληξιαρχική πράξις θανάτου, πλην των εν άρθρω 9 στοιχείων, περιέχει:

α...β...

γ. Το όνομα και επώνυμον, την ιθαγένειαν, το θρήσκευμα, τον τόπον και το έτος γεννήσεως, το επάγγελμα και την κατοικίαν του θανόντος. δ...ε...στ...ζ...η...

θ. Τον Αριθμό Δελτίου Ταυτότητος, τον Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) και τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) του θανόντος, καθώς και τον φορέα ή τους φορείς συνταξιοδότησης, αν ο θανών ήταν συνταξιούχος.

2...3...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

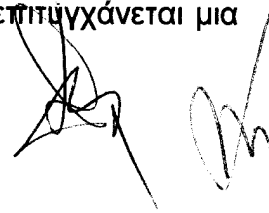
9. Οι διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, εφεξής Κ.Δ.Δ.), καθιερώνουν και υλοποιούν την αρχή της δημοσιότητας και της διαφάνειας στην δράση της διοικήσεως, κατ' εφαρμογήν τόσο των διατάξεων του άρθρου 5Α του Συντάγματος, όσο και της γενικής αρχής που απαντάται στη συνταγματική τάξη και παράδοση των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, από το 1999 καθιερωμένης και στο πρωτογενές Κοινοτικό Δίκαιο με το άρθρο 255 της Συνθήκης Ε.Κ. Αυτές είναι ομοίου, κατά βάση, περιεχομένου με τις διατάξεις του άρθρου 16 του προϊσχύσαντος ν. 1599/1986, ο οποίος καταργήθηκε με το άρθρο 33 του ν. 2690/1999. Με το δικαίωμα γνώσεως εγγράφων, εισάγεται «λαϊκή αγωγή» (*actio popularis*) στη διοικητική διαδικασία και ειδικώς ως στάδιο προδικασίας που συνιστά άσκηση προελέγχου της διοικητικής δράσεως. Περαιτέρω, διοικητικά έγγραφα αποτελούν, κατά την έννοια και το σκοπό του νόμου, τα ενδεικτικώς αναφερόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 5 Κ.Δ.Δ. και για τη συγκρότηση της ιδιότητας των οποίων πρέπει να έχει τελειωθεί η διαδικασία εκδόσεως ή τουλάχιστον της κατάρτισεως από διοικητικό όργανο (Αν. Τάχου, Ερμ. Κ.Δ.Δ., έκδ. 2006, σελ. 215, 216, 218, 219, του ίδιου Ελλ. Διοικ. Δικ., έκδ. 2005, σελ. 733, 735, Ολ. ΣΤΕ 602/2003, Ολ. Ν.Σ.Κ. 209/2005, 727/2001, Ν.Σ.Κ. 165/2008, 107/2007, 452/2005, γνωμ. Εισ. ΑΠ 6/2006). Υποκείμενο του δικαιώματος, που ασκείται είτε με επιτόπια μελέτη είτε με χορήγηση αντιγράφου εγγράφου, προκειμένου μεν επί διοικητικών εγγράφων είναι ο έχων εύλογο ενδιαφέρον (που δεν ταυτίζεται με το έννομο συμφέρον, ως έννοια ευρύτερη αυτού), προκειμένου δε επί λοιπών ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες, είναι ο έχων ειδικό έννομο συμφέρον,

που ταυτίζεται με το έννομο συμφέρον του άρθρου 902 ΑΚ, (Επ. Σπηλιωτόπουλου, Εγχ. Διοικ. Δικ., έκδ. 2002, σελ. 165, ΣτΕ 205/2000, 1214/2000, 3130/2000, 841/1997, Ολ. Ν.Σ.Κ. 727/2001, Ν.Σ.Κ. 165/2008, 107/2007, 121/2002, 606/1997, 9/1997, 261/1993).

10. Το δικαίωμα γνώσεως εγγράφων κάμπτεται, α) επί συνδρομής των με τις παραγράφους 3 και 5 του άρθρου 5 Κ.Δ.Δ. θεσπιζομένων εξαιρέσεων (απόρρητο από ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, απόρρητο από ειδικές διατάξεις όπως λ.χ. φορολογικό απόρρητο, συζητήσεις Υπουργικού Συμβουλίου, πρόκληση ουσιώδους δυσχερείας στην έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών, ύπαρξη δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας) και β) στην περίπτωση καταχρήσεως δικαιώματος, κατά τη γενική διάταξη της παρ. 3 άρθρου 25 του Συντάγματος, του άρθρου 281 ΑΚ και των άρθρων 3 και 4 παρ. 3 του Κ.Δ.Δ. (Αν. Τάχου, ο.π., σελ. 221, του ίδιου, Η πρόσβαση στα διοικητικά στοιχεία, σελ. 294, Π. Λαζαράτου, Το δικαίωμα προσβάσεως στα διοικητικά στοιχεία, Δ.25, 1013, Ολ. Ν.Σ.Κ. 482/1995, Ν.Σ.Κ. 165/2008, 107/2007). Πάντως, ενόψει της σπουδαιότητας του δικαιώματος γνώσεως, οι ως άνω εξαιρέσεις αναφέρονται αφενός μεν εξαντλητικώς και αφετέρου, ως τέτοιες, πρέπει να ερμηνεύονται στενώς (Κ.Χρυσόγονου, Ατομικά δικαιώματα..., έκδ. 2002, 395, Χ. Χρυσανθάκη, Η σχέση κράτους-πολίτη..., έκδ. 1996, 32, Εισ. ΑΠ 6/2006). Στην αρμοδιότητα των ιδίων των δημοσίων υπηρεσιών ανήκει η κρίση εάν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, συντρέχουν οι προϋποθέσεις ασκήσεως του δικαιώματος (Ολ. Ν.Σ.Κ. 727/2001, 482/1995, Ν.Σ.Κ. 107/2007), τυχόν δε απόρριψη του αιτήματος του ενδιαφερομένου πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς, εν όψει και του ότι σχετική άρνηση της διοικήσεως αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη υποκειμένη σε αίτηση ακυρώσεως (Α. Τάχου, ο.π., σελ. 216, ΣτΕ 3130/2000, 205/2000, 1397/1993).

11. Ως προς το ζήτημα της παραλλήλου με τον Κ.Δ.Δ. εφαρμογής του ν. 2472/1997, οι διατάξεις του οποίου αποτελούν μεταφορά της Οδηγίας 94/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24.10.1995 και του άρθρου 8 της κυρωθείσας με το ΝΔ 53/1974 Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αποβλέπουσες στην προστασία των δικαιωμάτων της προσωπικότητας, του σεβασμού και προστασίας της αξίας του ανθρώπου και του απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής, έγινε δεκτό ότι οι ρυθμίσεις των δυο αυτών νομοθετημάτων αφορούν κατ' αρχήν διαφορετικά πεδία και αποβλέπουν σε διαφορετικούς στόχους. Και ναι μεν σε ορισμένα σημεία επικαλύπτονται, η μια όμως δεν εξοστρακίζει την άλλη, παρά μόνον εάν δεν υπάρχει δυνατότητα συγκλίσεως. Και περαιτέρω ότι, εάν συγκεκριμένη περίπτωση εμπίπτει στις απαγορεύσεις του άρθρου 5 Κ.Δ.Δ., τότε δεν έχει νόημα η εφαρμογή του ν. 2472/1997, αφού το ζήτημα αντιμετωπίζεται με το άρθρο 5 του Κ.Δ.Δ. Εάν, αντιθέτως, η εξεταζόμενη περίπτωση δεν εμπίπτει στις απαγορεύσεις χορηγήσεως αντιγράφων, τότε έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ν. 2472/1997, προς διερεύνηση της δυνατότητας ή μη χορηγήσεως αντιγράφων (ενέργειας που συνιστά μορφή "επεξεργασίας", ως εκ της διατυπώσεως της περ. δ' άρθρου 2 του ν. 2472/1997) και αφορά σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, βάσει και των διατάξεων του άρθρου 5 Κ.Δ.Δ., το οποίο προστατεύει το απόρρητο που προστατεύεται από ειδικές διατάξεις (Ολ. Ν.Σ.Κ. 63/2008, 209/2005, Ν.Σ.Κ. 159/2014, 165/2008, 452, 589/2005, πρβλ. Ολ. Ν.Σ.Κ. 727/2001, γνωμ. Εισ. ΑΠ 6/2006). Περαιτέρω, εάν μετά την εφαρμογή του άρθρου 5 Κ.Δ.Δ. ανακύψει η ανάγκη εφαρμογής του ν. 2472/1997, προκύπτει υποχρέωση της διοικήσεως να προστατεύσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να φθάνει στο σημείο της πλήρους απαγορεύσεως της επεξεργασίας τους, αλλά με εφαρμογή όρων και προϋποθέσεων υπό τις οποίες είναι επιτρεπτή αυτή, ώστε να επιτυγχάνεται μια

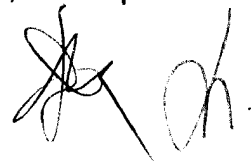

δίκαιη ισορροπία μεταξύ της προστασίας του δικαιώματος τούτου και της ικανοποίησεως και του δικαιώματος στην πληροφόρηση, κατά κανόνα, με την συγκατάθεση του υποκειμένου σ' αυτή και, κατ'εξάιρεση και χωρίς αυτήν, όταν υπάρχει ανάγκη ικανοποίησεως εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και εντός του νομίμως επιδιωκόμενου σκοπού, ή ο τρίτος προς τον οποίον είναι ανακοινώσιμα τα δεδομένα (ΣτΕ 1616/2012). Ειδικότερα δε, η διοίκηση υποχρεούται στην εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, δηλαδή με την εξέταση αν το αιτούμενο αντίγραφο εγγράφου, ως μέτρο περιορισμού ατομικού δικαιώματος είναι: α) Πρόσφορο ή απρόσφορο για την επίτευξη του σκοπούμενου αποτελέσματος, β) Σε περίπτωση που κριθεί πρόσφορο, αν είναι επαχθέστερο σε ένταση και έκταση από το αναγκαίο για την επίτευξη του αποτελέσματος, γ) Σε περίπτωση που κριθεί πρόσφορο και αναγκαίο, αν είναι δυσανάλογο μέτρο σε σχέση με τους λόγους που το προκάλεσαν ή το αντικειμενικό επιτεύξιμο αποτέλεσμα και αν υπερέχει προφανώς του δικαιώματος του προσώπου στο οποίο αφορά (Ολ. Ν.Σ.Κ. 509/2005, 63/2008, Ν.Σ.Κ. 165/2008, 452, 589/2005).

12. Εξ άλλου, με τον ν. 3448/2006, ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2003/98/ΕΚ (L 345/90/31-12-2003) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17-11-2003. Αντικείμενο των ρυθμίσεων των διατάξεων των άρθρων 1 έως 13 του νόμου αυτού είναι ο καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, καθώς και των τρόπων διευκόλυνσεως της περαιτέρω χρήσεως, για εμπορικούς ή μη σκοπούς, εγγράφων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημοσίου τομέα, οι δε κείμενες διατάξεις για την πρόσβαση στα ανωτέρω έγγραφα εξακολουθούν να ισχύουν, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων αυτού του νόμου (άρθρα 1 και 2). Η άσκηση του δικαιώματος αυτού προϋποθέτει, πάντως, το δικαίωμα προσβάσεως στα διοικητικά στοιχεία, που ρυθμίζεται ειδικώς με τις

διατάξεις του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ. Η περαιτέρω χρήση αποτελεί επόμενο στάδιο εν σχέση με την πρόσβαση, αφού πρώτα αποκτάται μια πληροφορία και μετά χρησιμοποιείται. Κατά τούτο, το θεσμικό πλαίσιο για την περαιτέρω χρήση συνιστά κατ' ουσίαν διεύρυνση του ισχύοντος πλαισίου για το δικαίωμα προσβάσεως, η δε άσκηση του δικαιώματος περαιτέρω χρήσεως εγγράφων τελεί υπό όρους και προϋποθέσεις (θετικές και αρνητικές) ανάλογες προς αυτές υπό τις οποίες τελεί και η άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως (ΝΣΚ 165/2008, 166/2007), οι οποίες εξετάζονται σε τρίτο και τελευταίο στάδιο, με την επιφύλαξη, πάντα, των διατάξεων περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, κατά την παρ.2 άρθρου 3 του ν. 3448/2006 (ΝΣΚ 441/2013, 131/2008). Σημειώνεται, τέλος, ότι, οι ανωτέρω διατάξεις των ν. 2690/1999, 2472/1997 και 3448/2006, όπως, τροποποιηθείσες, ισχύουν, κωδικοποιήθηκαν μαζί με άλλες και περιελήφθησαν στο π.δ. υπ' αριθμ. 28/2015 («Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία»-ΦΕΚ Α'34).

13. Για την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2472/1997, ως απλά προσωπικά δεδομένα, θεωρούνται αυτά που συνδέονται αμέσως ή εμμέσως με την ταυτοποίηση του προσώπου, χωρίς από την επεξεργασία τους να προκύπτει άνευ ετέρου κάποιο ευαίσθητο προσωπικό δεδομένο, ως ευαίσθητα δε προσωπικά δεδομένα, θεωρούνται τα στοιχεία που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων (Ολ. ΝΣΚ 19, 139/2009, 209/2005, ΝΣΚ 441/2013, 266/2011, ΑΠ 2100/2009). Εξ άλλου, κατά τις ανωτέρω διατάξεις και, γενικώς, κατά την ελληνική έννομη τάξη, προστασία δικαιωμάτων και, άρα, δεδομένων

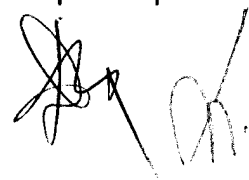
προσωπικού χαρακτήρα, που συνδέονται με το δικαίωμα της προσωπικότητας (ΑΚ 34,35,57), νοείται κατ' αρχάς μόνον επί προσώπων που βρίσκονται εν ζωή και όχι επί αποβιωσάντων (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα –εφεξής ΑΠΔΠΧ- 19/2007), με την επιφύλαξη της παρανόμου προσβολής μνήμης τεθνεώτος, που αποτελεί ειδικότερη περίπτωση προσβολής προσωπικότητας και η οποία δύναται να συντελεσθεί, πλέον άλλων, με την προσβολή της σφαίρας του απορρήτου, της εικόνας και της εν γένει αναπαραστάσεως της ζωής του αποθανόντος (ΑΚ 57, Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, ΑΚ, Τ.Ι, σελ. 106).

14. Το στοιχείο του θρησκεύματος, εμπίπτει στα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, κατ' άρθρο 2 εδαφ. β' του ν. 2472/1997 και λόγω της καθιερώσεως, με το άρθρο 13 του Συντάγματος, της θρησκευτικής ελευθερίας, που περιλαμβάνει την ελευθερία της θρησκευτικής συνειδήσεως (παρ. 1) και την ελευθερία εκδηλώσεως των θρησκευτικών πεποιθήσεων (παρ. 2), ένεκα των οποίων ουδείς μπορεί να εξαναγκασθεί να αποκαλύψει αμέσως ή εμμέσως το θρήσκευμα ή τις θρησκευτικές, εν γένει, πεποιθήσεις του (Ολ.ΣτΕ 2281, 2285/2011) και ως τέτοιο πρέπει να προστατεύεται, ακόμη και στην περίπτωση που μπορεί τούτο να αποκαλυφθεί εμμέσως από άλλα στοιχεία ή πληροφορίες (ΑΠΔΠΧ 77, 88/2015). Αντιθέτως, ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), που καθιερώθηκε υποχρεωτικώς το πρώτον με το άρθρο 64 του ν. 2084/1992, από 1.6.2009, ως αριθμός εργασιακής και ασφαλιστικής ταυτοποίησης όλων των πολιτών της χώρας (παρ. 1 άρθρου 153 του ν. 3655/2008-ΦΕΚ Α'58, ΝΣΚ 300/2014), εκρίθη ότι αποτελεί απλό προσωπικό δεδομένο, διότι από την επεξεργασία του μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως η ταυτότητα των στοιχείων του προσώπου, στο οποίο αφορά, χωρίς να

αποκαλύπτει από μόνο του το παραμικρό ευαίσθητο δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα (Ολ.ΝΣΚ 139/2009, ΑΠΔΠΧ 56/2010, 19/2007).

15. Για την συλλογή και επεξεργασία κάθε είδους προσωπικών δεδομένων, εφαρμόζονται οι γενικές προϋποθέσεις του άρθρου 4 του ν. 2472/1997 και οι ειδικότερες των άρθρων 5 και 7 του ίδιου νόμου, κατά περίπτωση. Ειδικότερα, σύμφωνα με αυτές, κατ'αρχήν, επιτρέπονται οι ενέργειες επεξεργασίας, εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων δώσει την συγκατάθεσή του, επί δε των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, αφού προηγηθεί η άδεια της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, που συστήθηκε με το άρθρο 15 του ν. 2472/1997 και έχει τις αρμοδιότητες της παρ. 2 άρθρου 7 του ίδιου νόμου. Κατ'εξαίρεση, οι ίδιες ενέργειες επιτρέπονται και χωρίς την συγκατάθεση του υποκειμένου, επί μεν των απλών δεδομένων, κατ'άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. α'-ε', με αποκλειστική ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας να σταθμίσει σε κάθε εξειδικευμένη περίπτωση την συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων, εν όψει των ισχυρισμών που προβάλλονται από τον αιτούντα, επί δε των ευαίσθητων δεδομένων, κατ'άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. α'-ζ' του ίδιου νόμου, κατόπιν αδείας της Αρχής, η οποία λαμβάνει υπόψη και την συγκατάθεση του υποκειμένου (ΝΣΚ 159/2014, 441/2013, ΑΠΔΠΧ 88/2015, 6/2013, 140/2012, 2/2010, 44/2009).

16. Τέλος, προς την αντιμετώπιση των κάθε είδους προσωπικών δεδομένων, γίνεται δεκτό ότι πρέπει να τηρείται η με αριθμό 1/1999 (ΦΕΚ Β', 555) Κανονιστική Πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, κατά την οποία και με βάση την παρ. 3 άρθρου 11 του ν. 2472/1997, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να ενημερώνει τα υποκείμενα εγγράφως πριν την ανακοίνωση των στοιχείων στον αιτούντα, ακόμη και αν δεν απαιτείται η συγκατάθεση του υποκειμένου για την ανακοίνωση ή την καθ'οιονδήποτε τρόπο

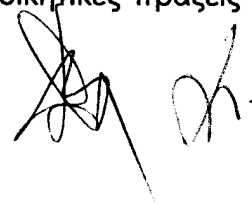

επεξεργασία (Ολ.ΝΣΚ 63/2008, ΝΣΚ 441/2013, ΣΤΕ 2252/2005, ΑΠΔΠΧ. 10/2009).

17. Ειδικώς ως προς την εφαρμογή του δικαιώματος γνώσεως στην περίπτωση ληξιαρχικών πράξεων, όπως είχε γίνει δεκτό με την με αριθ. 73/1994 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 4 εδ. δ΄ και 8 παρ. 2 του ν. 344/1976, οι οποίες, ως ειδικές, αν και αφορούν στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτων, δεν εθίγησαν από τις μεταγενέστερες και τότε ισχύουσες γενικές διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 1599/1986, προκύπτει ότι ο ληξιαρχος υποχρεούται να εκδίδει αντίγραφα, αποσπάσματα και πιστοποιητικά των πράξεων και των σχετικών με αυτές δημοσίων εγγράφων, λόγω της θεσπιζόμενης δημοσιότητας των ληξιαρχικών βιβλίων. Ότι, περαιτέρω, η δημοσιότητα των βιβλίων αυτών, όπως προκύπτει και από την εισηγητική έκθεση του ανωτέρω νόμου, συνίσταται στο ότι «πας τις δύναται να ζητεί αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά εκ των βιβλίων, χωρίς να δικαιολογεί έννομο συμφέρον, ως και να πληροφορείται εάν υφίσταται συγκεκριμένον ληξιαρχικόν γεγονός π.χ. εάν έχει συνταχθεί ληξιαρχική πράξις γάμου ωρισμένου προσώπου.». Και ότι, επομένως, εν όψει και της αρχής της φανεράς δράσεως της διοικήσεως, αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά από τα ληξιαρχικά βιβλία, πρέπει να χορηγούνται σε οποιονδήποτε αιτούντα, χωρίς την δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος, έστω και αν επιδιώκεται η πολλαπλή άσκηση του σχετικού δικαιώματος (ΝΣΚ 73/1994, 689/1995).

18. Εν προκειμένω, κατά τα προαναφερόμενα, οι όροι και προϋποθέσεις επεξεργασίας (δηλαδή και διαθέσεως προς τρίτους) στοιχείων που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κρίνονται πλέον αυτοτελώς, με βάση τις διατάξεις του ν. 2472/1997, δηλαδή πέραν των όρων ασκήσεως του δικαιώματος γνώσεως, κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ. και προηγουμένως του

άρθρου 16 του ν. 1599/1985. Επομένως, συντρέχει περίπτωση όπως συνεκτιμηθούν τα γενόμενα δεκτά από τις με αριθμούς 73/1994 και 698/1995 γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ., σε συνδυασμό με τις μεταγενέστερες διατάξεις των άρθρων του ν. 2472/1997, του ν. 3448/2006 και 5 του ΚΔΔ και με τις επελθούσες τροποποιήσεις στο ν. 344/1976. Και με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ΚΔΔ, δεν επήλθε μεν κατ'ουσίαν μεταβολή της νομικής βάσεως (άρθρα 16 του ν. 1599/1986 και άρθρα 4 εδ. δ' και 8 παρ. 2 του ν. 344/1976, όπως ίσχυαν προ των τροποποιήσεων) επί της οποίας στηρίχθηκαν οι ανωτέρω γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ. Εξ άλλου, οι διατάξεις του ν. 344/1976, ως ειδικές, δεν καταργήθηκαν ούτε τροποποιήθηκαν με τον νεώτερο ν. 2472/1997 (ΑΠΔΠΧ 77/2015, 19/2007). Πλην, αφενός με τις διατάξεις των άρθρων 2,4,5,7,11 του ν. 2472/1997 και του ν. 3448/2006, με βάση τα άρθρα 5Α και 9Α του Συντάγματος, που προστέθηκαν κατά την Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001 (με το από 2.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων) προστέθηκαν επί πλέον όροι, περιορισμοί και προϋποθέσεις ασκήσεως του δικαιώματος γνώσεως, επεξεργασίας και περαιτέρω χρήσεως, αφετέρου με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4144/2014 προστέθηκαν υποχρεωτικώς δηλούμενα στις ληξιαρχικές πράξεις στοιχεία, τα οποία αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, άλλα απλά και άλλα ευαίσθητα, κατά τα προαναφερόμενα, εις τρόπον ώστε, αφενός να καθίσταται αναγκαία η δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος και η εφαρμογή των αρχών της συναφείας, προσφορότητας, αναγκαιότητας και αναλογικότητας εκ μέρους του υπεύθυνου επεξεργασίας, αφετέρου να αποφαίνεται η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που της απονεμήθηκαν, δυνάμει της παρ. 2 άρθρου 7 του ν. 2472/1997 (ΑΠΔΠΧ 77/2015, 19/2007, 6/2013), βάσει των οποίων οι αποφάσεις που εκδίδει αποτελούν εκτελεστές διοικητικές πράξεις

(ΝΣΚ 220/2010). Εξ άλλου, η τυχόν εφαρμογή του άρθρου 7Α του ν. 2472/1997, με το οποίο εισάγονται εξαιρέσεις από την γνωστοποίηση του άρθρου 6 και την λήψη αδειάς της Αρχής του άρθρου 7, θα πρέπει να εξετάζεται από τους οικείους ληξιάρχους κατά περίπτωση.

Απάντηση

19. Κατ'ακολουθία των προεκτεθέντων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε'), γνωμοδοτεί ομοφώνως, ως εξής:

Οι αρμόδιοι ληξίαρχοι υποχρεούνται να χορηγούν αντίγραφα, ή αποσπάσματα ή πιστοποιητικά ληξιαρχικών πράξεων, προς οποιονδήποτε αιτούντα:

α) Χωρίς την δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος, σύμφωνα με την με αριθμό 73/1994 γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ., μόνον κατά το μέρος που αυτά δεν αναγράφουν εν γένει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εν ζωή προσώπων, στα οποία αφορούν και τα οποία, αν αναγράφονται, θα πρέπει να απαλείφονται, εφόσον θα μπορούσαν να οδηγήσουν, έστω και εμμέσως, στην αποκάλυψη των δεδομένων αυτών.

β) Σε περίπτωση αναφοράς, στις ανωτέρω πράξεις, απλών δεδομένων προσώπων εν ζωή, όπως ο ΑΜΚΑ, κατά τις παρ. 1 περ. β' άρθρου 4 και 1,2 άρθρου 5 του ν. 2472/1997, κατόπιν συναινέσεως του υποκειμένου ή, αν δεν υπάρχει συναίνεση, κατόπιν επικλήσεως εννόμου συμφέροντος και εφαρμογής των αρχών της συναφείας, προσφορότητας, αναγκαιότητας και αναλογικότητας.

γ) Σε περίπτωση αναφοράς, στις ανωτέρω πράξεις, απλών δεδομένων θανόντων, με τις ίδιες, ως άνω, προϋποθέσεις και εφόσον σταθμίσουν με βάση τα εκατέρωθεν αγαθά και συμφέροντα, ότι με τα αιτούμενα στοιχεία δεν θα προκαλείτο παράνομη προσβολή μνήμης τεθνεώτος.

δ) Σε περίπτωση αναφοράς, στις ανωτέρω πράξεις, ευαίσθητων δεδομένων, όπως το θρήσκευμα, ή όταν αυτά δύνανται να αποκαλυφθούν εμμέσως από τις πράξεις, σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρου 7 του ν. 2472/1997, μόνον κατόπιν αδείας της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξετάζεται η τυχόν συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 7Α του ν. 2472/1997 και να τηρείται η με αριθμό 1/1999 (ΦΕΚ Β', 555) Κανονιστική Πράξη της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, δηλαδή ο οικείος ληξίαρχος, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, να ενημερώνει τα υποκείμενα εγγράφως, πριν την ανακοίνωση των στοιχείων στον αιτούντα.

20. Παρέλκει η εξέταση του ερωτήματος κατά το μέρος που αφορά στην γνωστοποίηση του ΑΦΜ, διότι αποτελεί αντικείμενο αρμοδιότητας υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών.-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Αθήνα, 29.1.2016

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσανέα
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Δημήτριος Ι. Μακαρονίδης
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

